

פניני הפרשה

תרומה

עלון מס' 1075

שנה כ"ב התשפ"א

שנה כ"ב התשפ"א

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216
כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

נתינה מכל הלב

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה – הדבר צריך ביאור, הלא תרומה היא נתינה שהיא הפך מלקיחה, ולמה נאמר "ויקחו"?

והתשובה שלפי גודל הנתינה, כך זוכה לקחת חלק מובהר בבניית בית המקדש, ובשמים הכל נכתב על שמו, כמאמר הכתוב "ונתתי להם בְּבֵיתִי וּבְחֻמֹּתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנִים וּמִבְּנוֹת". וזהו שנאמר בהמשך הפסוק "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי". נאמר "תרומתי" ולא תרומתכם, כביכול הקב"ה כותב על אבני בית המקדש למי שייכת כל אבן.

בזה מבאר האור החיים הקדוש מה שנאמר בפרשת ויקהל "והמלאכה היתה דים וגו' והותר", ולכאורה אם המלאכה היתה דים, אם כן מהו "והותר"? וגם בתחילת הענין נאמר "מרבם העם להביא", הרי שנתנו מעבר לנצרך? אלא ודאי הביאו בני ישראל יותר מהשיעור הנצרך, אבל כיון שהביאו מכל הלב, הקב"ה עשה נס לכבוד הנותנים והכל נכנס בתוך מלאכת המשכן ולא נשאר דבר מיותר.

סיפר הגאון רבי יוסף חיים מבגדד זצ"ל בעל ה"בן איש חי": מלך ספרד שאל את השר היהודי דון יצחק אברבנאל: "כמה ממון יש לך?". חשב השר וענה: "מאה אלף דינרים". קצף עליו המלך ואמר: "הנך משקר! הן קרקעותיך בלבד שוות חמש מאות אלף דינרים, וזאת בלי לחשב את כספך המזומן והרכוש הרב שברשותך!". השיב לו השר היהודי: "שאלת אותי אדוני המלך כמה ממון יש לי. הקרקעות, הכסף והרכוש אשר מנית אינם שלי. כי מי יודע מה יהיה ברגע הבא, היכן אהיה, ומה יעלה בגורל הרכוש, אולי אדוני המלך יחרימו. הכסף ששייך לי באמת, הוא הסכום של מאה אלף הדינרים אותו חילקתי לצדקה, כסף זה נרשם עבורי בעולם הנצח, ואיש לא יוכל להפקיעו ממני".

דרכי הפרד"ס אופנים במידות התורה	עצה טובה
<p>גימטריא</p> <p>המבקש למצוא מקור לכך שאין לזלזל בגימטריאות, אף הוא יזדקק לגימטריא, שכן הפסוק "כי לא דבר רק הוא מכס" (דברים לב, מז) עולה כמנין "גימטריאות" (רבי יהודה החסיד בספר הגימטריאות פרשת האזינו).</p> <p>בספרים הקדושים מובאות צורות רבות של חישובי גימטריאות. בעל הרוקה (בתחילת ספרו "ספר החכמה") מביא לא פחות מ-73 סוגי גימטריאות, רבי יעקב צמח מצוין 52 סוגים, הרמ"ע מפאנו - 29 אופנים, ורבי משה קורדובירו בספרו "פרדס רימונים" (שער האותיות, שער כ"ז פרק ח') - 16 אופנים.</p> <p>סוגי הגימטריא המרכזיים הם שלושה: א. מספר התיבה עולה כמספר מלה אחרת. לדוגמא: "יין" בגימטריא "סוד", לרמוז ש"נכנס יין יצא סוד" (עירובין ס"ה ע"א). ב. מספר התיבה מרמז על מספר מסוים. לדוגמא: כשאמר יעקב לבניו "רדו שמה" (בראשית מב, ב), רמז להם שיהיו במצרים 210 שנים כמנין "רדו" (מדרש רבה פרשה צ"א). ג. מספר המוזכר במקרא מרמז למלה מסוימת בעלת אותו ערך מספרי. לדוגמא: בנדרים (ל"ב ע"ב) רמזו בפסוק "וירק את חניכיו וגו' שמונה עשר ושלוש מאות" (בראשית יד, יד), שהכוונה ל"אליעזר" שמנין שמו 318.</p>	<p>עצה לחיים שמחים, להרבות בנתינה לזולת. אנשים ששקועים ועסוקים בעצמם, הם גם אנשים בעלי נטיה גדולה לעצבות. (הרב נח פלאי הי"ו).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"חובה מוטלת עלינו להקים לנו דורות בעתיד להיות יהודים כשרים ונאמנים לה' ולא יתבללו ח"ו מרוב חופש. וזה יהיה ע"י שנדאג תמיד לטעת בלבם יראת ה' ותורתו, ונשים עין חודרת על כך". (מגיד חדשות" ח"ט עמ' קנ"ב)

ויקחו לי תרומה – פירש רש"י ז"ל: לי – לשמי. ע"כ. וכן פירש על הפסוק (להלן ח') ועשו לי מקדש וגו', שתהיה העשיה לשמי. ע"ש. ונראה לי בס"ד לקשר הענינים אחד לשני, שהתרומה היא למעשה תחילת יסוד המשכן, ואילו ועשו לי מקדש מדבר בסיום מלאכת המשכן. ושלא תאמר שרק מלאכת איסוף התרומה תהיה לשמה אבל העוסקים בבניית המשכן לא אכפת אם יהיו גם כאלה שיחשבו מהשבות זרות כגון לשם כבוד או פרסום וכיוצא בזה, לכן אמר שגם גמר המלאכה תהיה לשמה כמו תחילתה. ועוד יש לומר שהציווי ויקחו לי תרומה מוסב על המשכן שנעשה במדבר, אבל ועשו לי מקדש וגו' שנאמר להלן הכוונה על בית המקדש הראשון והשני. והכי קאמר ה' למשה, שכשם שאני מבקש ממך היום שבניית המשכן תהא לשמי, כך גם לדורות, כשירצו בעתיד לבנות את בית המקדש יהיה זה לי לשמי. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

בבדיחותא

אמן! ועל זה נאמר (משלי כ"ח כ"ז): "ומעלים עיניו רב מארות". ויש להמליץ על זה "במארה אתם נארים ואותי אתם קובעים, הגוי כלו" (מלאכי ג' ט'). כלומר שבכל התפלה מבטאים מארה וקללה תחת ברכה ח"ו ואח"כ באים בטענות כלפי שמיא, אתמהה, הלא אתם גרמא לכך ב"מ". (מתוך "קובץ מאמרים").

"נאמר 'וההר בוער באש חושך ענן וערפל' - לפעמים אתה שומע דברים חריפים, ממש 'ההר בוער באש', אולם אחר התבוננות באמתות הדברים מתברר שמדובר ב'חושך ענן וערפל'".

כשסיפרו למרן שליט"א שהרבה מהאנשים שעלו לירח יצאו מדעתם, אמר שזה כבר נאמר בתהלים (קט"ו ט"ז) "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם" - אסור לאדם לעבור את הגבול שלו...

"אשכנזי שיכול לבטא את האותיות כראוי, חייב לבטא, ואם לאו יחזור בגלגול וילמד בישיבת כסא רחמים..."

על היתרים שעלולים לבוא משעון-שבת, כתב במבוא למשנה ברורה אי"מ ח"ג: "יכין הטלויזיה מבעוד יום, ויחזיק כוס הקידוש בידו בליל שבת, ועיניו צופיות אל הכדור הנכסף המתגלגל מרגל אל רגל, ובשעת חתימת ברכת הקידוש "נבעט" הכדור במזל טוב לעבר המתנה השני, ומרוב התרגשות "נבעט" הצדיק שלנו וחתם: ברוך אתה ה' מקדש הכדור..."

"בזמננו עושים תרתי דסתרן, מצד אחד "כובד ראש" מרוב שערות היורדות עד לכתפיים, קדקד שער מתהלך באשמיו, ומאידך "קלות ראש" בכיפה קטנה ההולכת לאיבוד בתוך השערות הפרועות ועושה את נושאה לחוכא ואתלולא ואין מרגיש ואין מתבייש". (מתוך "קובץ מאמרים").

"יש ספרים שמספר המסכימים עליהם עולה על מספר הלומדים בהם..."

לרגל חג הפורים, כמנהגנו מדי שנה, אספנו בחופנינו צרור דברי חידוד, שנינה ומליצה שיצאו מפי קדשו של מרן ראש הישיבה הגר"מ מאזוז שליט"א, ושיחת חולין של תלמידי חכמים - צריכה לימוד.

פעם שלח אליו חכם אחד מכתב עם שאלה בקבלה, כשהוא מתארו במליצה "נהירין לו שבילי הקבלה כשבילי דנהרדעא". מרן השיבו על השאלה אך הקדים באירוניה "לצערי אכן נהירין לי שבילי הקבלה כשבילי דנהרדעא..."

על ראש העיר של תל אביב רון חולדאי שפתח מרכולים בשבת וגרר אחריו ערים נוספות, אמר שכבר רמזה עליו המשנה בפסחים (דף ט' ע"א): "אין חוששין שמא גררה חולדה מבית לבית ומחצר לחצר, דאם כן ממקום למקום ומעיר לעיר אין לדבר סוף..."

"מרן הרב עובדיה היה אומר שאיווט ליברמן זה השטן. לא הבנתי למה בחר דוקא בתואר הזה, עד שיום אחד עשיתי גימטריא ויצא "איווט ליברמן" בגימטריא 'השטן'..."

פעם נשאל מדוע בדורות הקודמים היו שמים את הגרשיים הראשונים למטה ואת האחרונים למעלה, ואילו בדורנו שמים גם את הראשונים וגם את האחרונים למעלה? ויען ויאמר: "בדור שלנו כולם רוצים להיות למעלה..."

"בסין מקיימים בהידור את הפסוק 'כל רמש אשר הוא חי - לכם יהיה לאכלה' (בראשית ט, ג)..."

"רוב החזנים מבטאים בתפלה מארה באל"ף רח"ל: וקבצנו מארה יחד מארבע כנפות הארץ... ומלוך עלינו מארה... במארה בימינו, וכסא דוד עבדך מארה בתוכה תכין, ובנה אותה בנין עולם במארה בימינו... את צמח דוד עבדך מארה תצמיח... ואשי ישראל ותפלתם מארה באהבה תקבל ברצון... שבע פעמים מקללים החזנים את עצמם רח"ל ועונים אחריהם

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

“הבו עוד יסורים?”

גדולים וכבדים, ואלו שנבראו מעבירות בשוגג - קטנים וצנומים.

תוך כדי שהיו המאזניים הולכות ומתמלאות במלאכים לבנים מצד אחד ובשחורים מצד שני, התעניין האיש מי הוא האדם הנדון במשפט זה. ומה נדהם כאשר השיבוהו כי הוא עצמו האיש שעוסקים בדינו. ויותר נחרד לגלות שכל המלאכים כבר נצבו על המאזניים, וההכרעה נוטה לצד המלאכים השחורים.

והנה הכרוז מכריז ושואל: האם נותרו עוד מלאכים? והתשובה שלילית. ושוב שואל הכרוז: שמא סבל האיש בימי חייו יסורין הממרקין עוונות, ונוכל לצרפם לצד הזכויות?

והנה הופיעה בקול שאון מרכבה ענקית של מלאכים שנבראו מהיסורים שסבל, וכנגד כל מלאך של יסורים הורידו מהמאזניים כמה מלאכים שחורים.

עם כל מלאך שחור שירד מהמאזניים, ירדה ונגולה אבן מעל לבו. כפות המאזניים הלכו והתאזנו, וכחוט השערה היה חסר כדי שיד המלאכים הלבנים תכביד...

אך אבוי! תמו להם מלאכי היסורים!

ואז נשמע הקול: “זהו, אין עוד מלאכי יסורים!”.

כיון שכף חובה הכריעה, באו שני מלאכים שחורים, מאיימים ונוראים, אחזוהו מזה ומזה וגררוהו, והוא צווח נואשות: “עוד יסורים! הבו לי עוד יסורים!”.

באותה שעה, הגיע שיעורו של מרן החיד"א לסיומו ונאמר הקדיש.

כשענה הציבור בכל כוחו “אמן יהא שמיא רבה”, התעורר החכם שטוף זיעה ופקח את עיניו בתדהמה. בסיום הקדיש, סר אליו מרן החיד"א ברוב ענוותנותו ושאלו בנועם: “שמעתי שביקשת לשוחח עמי, מה רצונך?”.

כשדבר החלום עודנו חי לנגד עיניו, השיב בעל היסורים:

“איני מבקש דבר. כבר קבלתי תשובה משמים...”.

מעשה בחכם אחד מתוניסיה שהיה מדוכא ביסורים קשים ומרים, פרנסתו לא היתה מצויה בריוח, וקשיים שונים ליוו אותו בימי חייו.

והנה שמועה טובה הגיעה לאוזניו כי צדיק בא לעיר - מרן החיד"א (שהשבוץ הילולתו) עומד לבקר בתנוס לרגל שליחתו למען עניי ישראל.

שמח ואמר אלך לי אל הגאון הצדיק ואשטח לפניו צערי כדי שיתפלל להסיר ממני כל חולי ומחלה, וחזקה על תפלת צדיק שאינה שבה ריקם.

כשהגיע מרן החיד"א לעיר, נתבקש להשמיע שיעור בהלכה בבית המדרש. נודע הדבר לאותו חכם, ורגליו הוליכוהו לבית המדרש. מאחר והשיעור כבר החל והמקום היה מלא מפה לפה, מצא מקום סמוך לפתח, וישב שם.

מתוך שהיה עייף ויגע, תנומה קפצה עליו, והנה חלום. ובחלומו הוא רואה שבא קצו, והוא לקברות יובל.

נשמתו עולה השמימה, והוא מוצא את עצמו צועד בדרך שוממה. ולפתע מאחוריו קול רעש גדול.

עוד לא הספיק להסתובב לראות את מקור הרעש, והנה חולפת על פניו מרכבה גדולה מלאה מלאכים צחורים כשלג. המשׁיך האיש בדרכו, ומדי פעם חלפו על פניו מרכבות רבות כאלה, כולן מלאות מלאכים לבנים, חלקם גדולים ועצומים וחלקם קטנים וצנומים.

כאשר תמה שיירת המלאכים הלבנים, החלה לעבור על פניו שיירה ענקית של מרכבות נושאות מלאכים שחורים מטילי אימה. מרוב פחד, הוא החיש צעדיו, עד אשר הגיע לככר רחבת ידים, שם מצא את כל המרכבות חונות. המלאכים שירדו מהן, פנו לעבר מאזנים ענקיות שעמדו במרכז הכיכר והחלו לעלות עליהן.

האיש לא הבין מה מתרחש לנגד עיניו, עד שהוסבר לו, שכאן הוא בית דין של מעלה וכעת דנים דינו של אדם. המלאכים העולים על המאזנים נוצרו מהמצוות ומהעברות שעשה הנדון בימי חייו. כאשר מקיים אדם מצוה בשלמות - נברא מלאך לבן גדול ושלם, אך כאשר המצוה חסרה - נברא מלאך חסר איברים דק וצנום. כך גם לגבי המלאכים הנוצרים ממעשי העברות: אלה שנבראו מעברות שנעשו במזיד -

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(פתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: האם מותר להכין קריאת המגילה בלילה?
תשובה: מותר.

שאלה: האם נער לאחר בר מצוה יכול לקרוא את המגילה לציבור או עדיף נשוי?
תשובה: נשוי עדיף. אלא אם כן הבחור קורא בטעמים בהלכה, והנשוי אינו יודע טעמים.

שאלה: האם אשה יכולה להוציא ידי חובה קטן שהגיע לחינוך?
תשובה: כן.

שאלה: האם אפשר לחלק את קריאת המגילה בין כמה קוראים?
תשובה: לא. אפשר לחלק – לילה לזה ויום לזה.

שאלה: האם אבלים קוראים את המגילה בבית הנפטר (כשיש להם מנין) או בבית הכנסת, והאם בזמן קריאת המגילה עליהם לשבת על הארץ?
תשובה: יקראו בבית הנפטר, וישבו כולם על הכסאות וילבשו בגדי שבת.

שאלה: היודע לקרוא מגילה בדקדוק ובטעמים, האם עדיף שיקרא לאשתו או עדיף שתלך לקריאה מיוחדת לנשים ברוב עם?
תשובה: עדיף שיקרא לאשתו.

שאלה: בבאר שבע, האם קוראים את המגילה בט"ו, והאם מוסיפים "על הנסים" בתפלה ובברכת המזון?
תשובה: תקראו מגילה בלא ברכה. ואל תאמרו על הנסים לא בתפלה ולא בברכת המזון.

שאלה: בחור ישיבה שלומד בירושלים ונוסע בליל פורים דפרזים לעיר פרוזה, האם יכול לקרוא את המגילה בירושלים (במנין) לפני שהוא נוסע?
תשובה: בירושלים עוד לא הגיע הזמן. כשיגיע לעיר פרוזה, יאסוף מנין ויקרא (אם דעתו להשאר שם עד עלות השחר).

חידת השבוע

איזו מצוה מדאורייתא חייבים לעשותה בעשרה?

הפתרון: קריאת פרשת זכור שלפי חלק מהדעות היא מדאורייתא. בגמרא ברכות (דף מ"ז ע"ב) איתא "מעשה ברבי אליעזר שנכנס לבית הכנסת ולא מצא עשרה, ושחרר עבדו והשלימו לעשרה. והיכי עבדו הכי? והאמר רב יהודה: כל המשחרר עבדו עובר בעשה? שנאמר: (ויקרא כ"ה) "לעלם בהם תעבדו!" – לדבר מצוה שאני? – מצוה הבאה בעבירה היא? – מצוה דרבים שאני? ומקשה הרא"ש שם איך שחררו להשלים למנין, הרי חיוב זה הוא רק מדרבנן? ומשיב שצריך לומר כי רבי אליעזר שחרר עבדו בשבת פרשת זכור שחיוב הקריאה בעשרה הוא מדאורייתא.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לרפואת דורון בן שרה הי"ו